

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
державної установи
«Старобабанівська виправна колонія (№ 92)»
11.09.2024**

м. Київ, 2024 р.

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 11.09.2024 групою НПМ здійснено відвідування державної установи «Старобабанівська виправна колонія (№ 92)» (далі – ВК, установа, виправна колонія) (*фото 1, 2*).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Хведчук Віталій Васильович, заступник директора Департаменту – начальник відділу інспектування об'єктів контролю в правоохоронних, судових органах та військових формувань Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Потапович Павло Васильович, головний спеціаліст відділу інспектування об'єктів контролю в правоохоронних, судових органах та військових формувань Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Тищенко Руслан Станіславович, головний спеціаліст відділу інспектування об'єктів контролю в правоохоронних, судових органах та військових формувань Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Біньковській Андрій Сергійович, представник громадської організації;

Крупій Оксана Володимирівна, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Установа є виправним закладом середнього рівня безпеки для тримання чоловіків, які раніше відбували покарання у виді позбавлення волі, розміщується за адресою: Черкаська область, Уманський район, село Старі Бабани, вулиця Шевченка, будинок 110.

Керівництво установи:

Чорнописький Валентин Анатолійович – начальник установи (у посаді з 05.10.2010, на момент відвідування відсторонений від займаної посади, у зв'язку із повідомленням підозри про вчинення кримінального правопорушення);

Баранюк Роман Петрович – помічник начальника установи з питань залучення засуджених до праці та трудової адаптації (на момент відвідування групи НПМ в.о. начальника ВК).

Штатна чисельність персоналу установи складається із 254,5 посад (станом на 11.09.2024 загальний некомплект складає 11 %), з яких 31,5 % працівників жіночої статті.

Планове наповнення виправної колонії – 1008 осіб.

У день відвідування у ВК перебувало 597 осіб, які утримувались:
дільниці ресоціалізації – 573 особи;
дільниці соціальної реабілітації – 16 осіб;
дільниці посиленого контролю (далі – ДПК) – 8 осіб.

На оперативно-профілактичному обліку в установі перебувало:
42 засуджених – схильних до злісних порушень режиму відбування покарання;

15 засуджених – схильних до самоушкодження;

14 засуджених – схильних до вживання наркотичних засобів;

8 засуджених – схильних до суїциду;

3 засуджених – схильних до втечі;

2 засуджених – схильних до нападу.

У ході відвідування представникам групи НПМ надано можливість безперешкодного доступу до усіх приміщень, будівель та споруд, розташованих на території ВК.

Групою НПМ проведено опитування 267 засуджених.

Серед позитивних здобутків слід зазначити, що на виконання наданих рекомендацій Європейським комітетом з питань запобігання катувань чи нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання (далі – Європейський комітет) під час проведеного візиту в Україну у 2023 році щодо подолання негативних явищ неформальної ієрархії серед засуджених, створено окреме відділення соціально-психологічної служби (далі – СПС) № 3 у якому відбувають покарання засуджені, що відносяться до особливо вразливої категорії.

Організовується проведення ремонтних робіт для підтримання у належному стані житлових приміщень, а також у відділенні СПС № 1 реалізовується ініціатива, спрямована на створення особистого простору для засуджених (*фото 3*).

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування виправної колонії групою НПМ здійснено 20.03.2019.

За результатами попереднього відвідування установи встановлено:

порушення права на повагу до приватного життя;

низький рівень заробітної плати, яка нараховується засудженим;

порушення норм площі на одного засудженого;

надмірна вологість у приміщеннях дисциплінарного ізолятора та приміщеннях камерного типу (далі – ДІЗО/ПКТ);

відсутність доступу засуджених до медичної допомоги, які перебувають у ДІЗО/ПКТ;

порушення правил техніки безпеки у котельні установи;

порушення правил пожежної безпеки у житлових приміщеннях, а саме: електрообладнання перебуває у вкрай незадовільному стані.

Надані за результатами попереднього відвідування рекомендації, у цілому продовжують мати місце.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катування та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поведінки та покарання (стаття 5 Загальної декларації прав людини, стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 28 Конституції України).

1. Незважаючи на те, що Європейський комітет у доповіді за результатами проведеного візиту в Україну з 16 по 27 жовтня 2023 року [СРТ/Inf (2024) 20] (далі – Доповідь) закликав до необхідності боротьби із негативним впливом неформальної тюремної ієрархії, групою НПМ встановлено існуючу у ВК практику дискримінації, сегрегації та стигматизації засуджених, що відносяться до особливо вразливої категорії.

Під час проведення групою НПМ конфіденційного спілкування із вищезазначеною категорією осіб встановлено, що на них покладається обов'язок виконання робіт без оплати, а саме: прибирання санвузлів та інших місць загального користування, від яких відмовляється більшість засуджених, у зв'язку з наявністю стійких неформальних правил поведінки.

Окрім цього, групою НПМ встановлено, що приміщення відділення СПС № 3, де проживають засуджені, які віднесені до особливо вразливої категорії, не відповідають гідним умовам тримання.

Так, у відділенні СПС № 3 кімната для приймання їжі потребує проведення ремонтних робіт, приміщення не забезпечені бачками з питною водою, відсутня кімната для виховної роботи, гардеробна, кімната побуту, сушарка та кімната для зберігання продуктів харчування, чим порушуються вимоги Норм забезпечення меблями, інвентарем і предметами господарчого призначення виправної колонії середнього рівня безпеки, затверджених наказом Міністерства юстиції України від 27.07.2012 № 1118/5 (далі – Норми забезпечення).

Від засуджених, які залучалися для виконання обов'язків днювальних, надходили скарги на відсутність рівних умов для реалізації своїх прав у порівнянні із засудженими, які відносять себе до категорії привілейованих.

Вищезазначені факти групою НПМ розцінюються як порушення статті 1 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поведінки і покарання, а саме спричинення морального страждання, що ґрунтується на дискримінації будь-якого виду за мовчазної згоди посадових осіб установи.

Аналогічні порушення стали приводом подання заяв до Європейського суду з прав людини. У справі «С.П. та інші проти Росії» (Case of S.P. and others v. Russia) (заяви № 36463/11 та 10 інших від 02.08.2023), йдеться про стигматизацію, сегрегацію засуджених, у тому числі щодо тримання їх в окремих

житлових приміщеннях з неналежними умовами тримання в місцях несвободи, їх харчування за окремим столом, утиски та побиття з боку інших засуджених.

За цих підстав Європейський суд з прав людини постановив, що мало місце порушення вимог статті 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та призначено виплати значних сум коштів в якості моральної компенсації.

2. З 2015 року до нормативно-правових актів, які регламентують діяльність виправних колоній, внесено зміни та виключено норму, яка передбачала фіксацію до стін ліжок у дисциплінарних приміщеннях на денний час.

Незважаючи на це, у ДІЗО/ПКТ збереглися засоби для такої фіксації (*фото 4*), що створює умови для можливих зловживань з боку працівників установи та виступає додатковим каральним елементом під час покарання, так як засуджені позбавлені можливості сидіти та лежати на ліжку протягом дня.

Порушення права на достатній життєвий рівень (стаття 25 Загальної декларації прав людини, стаття 48 Конституції України).

3. У ході відвідування представниками групи НПМ камерних приміщень ДІЗО/ПКТ встановлено надмірну загратованість вікон (*фото 5, 6*), через що рівень природнього освітлення є недостатнім, оскільки не дозволяє читати у денний час.

У своїх доповідях Європейський комітет зазначає, що заходи безпеки для певних категорій утримуваних осіб доцільно вживати, але вони не повинні позбавляти останніх доступу до свіжого повітря та природнього освітлення.

4. У камерних приміщеннях ДІЗО/ПКТ № 7 та № 8 відстань між протилежними стінами складає всього 1,5 м.

Європейський комітет у своїй доповіді Уряду України за наслідками візиту до України [СРТ/Inf (2020) 40] рекомендував розширити або вивести з експлуатації будь-які камери розміром менш ніж 6 м² (без урахування санітарних вузлів) і щоб відстань між протилежними стінами кожної камери складала не менш ніж два метри.

З усних пояснень працівників установи встановлено, що зазначені приміщення не використовуються, однак зазначене не відповідає дійсності оскільки згідно записів у «Журналі обліку засуджених, які поміщені в ДІЗО/ПКТ», тільки у 2024 році засуджені поміщались до камерних приміщень щонайменше 7 разів.

Довідково: замірювання відстані між протилежними стінами у камерних приміщеннях ДІЗО/ПКТ здійснювалося з використанням сертифікованого далекоміру «Bosch PLR 25».

5. У порушення вимог пункту 1.1 Порядку забезпечення речовим майном засуджених, які відбувають покарання в установах виконання покарань та слідчих ізоляторах, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 20.02.2012 № 280/5 (далі – Порядок забезпечення речовим майном) не всі засуджені забезпечуються постільними речами. Так, у деяких новопритулих

засуджених, які проживають у дільниці КДІР, відсутні подушки, матраци та наволочки.

6. У порушення вимог Норм забезпечення у приміщеннях дільниці КДІР та лазне-пральному комплексі відсутні баки для питної води ємністю 15 л. з водорозбірним краном, кришкою, кухлем і тазом.

Відповідно до правила 22.5 Європейський пенітенціарних правил, утримувані повинні завжди мати доступ до чистої питної води.

7. Під час вивчення стану надання послуг у лазне-пральному комплексі установи встановлено порушення вимог Положення про організацію лазне-прального обслуговування осіб, які тримаються в установах виконання покарань та слідчих ізоляторах, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 08.06.2012 № 849/5 (далі – Положення про лазне-пральне обслуговування).

Так, у приміщеннях лазні та пральні відсутня припливно-витяжна система вентиляції з механічним спонуканням, яка передбачена пунктом 2.11 розділу II Положення про лазне-пральне обслуговування.

У ході спілкування з працівниками установи встановлено, що при наявності у лазні приміщення перукарні, воно не функціонує близько двох років у зв'язку з відсутністю працівника, який має відповідну підготовку. Зазначене є порушенням вимог пункту 1.2 розділу I Положення про лазне-пральне обслуговування, у якому передбачено надання перукарських послуг для осіб, які тримаються в установах виконання покарань.

Також у приміщеннях для миття засуджених, які перебувають у ДПК та лазне-пральному комплексі, відсутні водорозбірні крани для гарячої і холодної води, які повинні облаштовуватись біля кожної душової сітки відповідно до вимог пункту 2.6.2 розділу II Положення про лазне-пральне обслуговування.

У порушення вимог пункту 18.10 Норм забезпечення у лазне-пральному комплексі відсутня кімната для персоналу пральні.

8. Відповідно до пункту 1 розділу XI Правил внутрішнього розпорядку установ виконання покарань, затверджених наказом Міністерства юстиції України від 28.08.2018 № 2823/5 (далі – ПВР УВП), засудженим дозволяється придбавати за безготівковим розрахунком продукти харчування і предмети першої потреби без обмеження їх обсягу.

У той же час, у крамниці установи відсутні тютюнові вироби, наявність яких передбачена додатком 5 ПВР УВП (перелік продуктів харчування, виробів і речовин, які засуджені можуть отримувати в посилках (передачах), купувати в крамницях установ виконання покарань та зберігати при собі).

До представників групи НПМ з цього приводу надходило багато нарікань від засуджених установи.

Порушення права на повагу до приватного життя (стаття 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 32 Конституції України)

9. В окремих приміщеннях ДПК, ДІЗО/ПКТ та лазне-пральному комплексі встановлено порушення вимог статті 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, у якій передбачено право на повагу до приватного життя.

Так, у лазне-пральному комплексі, житлових приміщеннях ДПК та камерних приміщеннях ДІЗО/ПКТ відсутні двері у санвузлах (*фото 7, 8*) та штори у приміщеннях для миття (*фото 9*), що не дозволяє засудженим усамітнитись та є порушенням вимог правила 19.3 ЄПП.

У житлових приміщеннях відділень СПС ліжка розташовані впритул одне до одного, що не забезпечує засудженим особистого простору та порушує правило 18.1 ЄПП (*фото 10, 11*).

Порушення права на працю та захист від експлуатації (стаття 23 Загальної декларації прав людини, стаття 43 Конституції України).

10. Згідно статті 119 Кримінально-виконавчого кодексу України праця осіб, засуджених до позбавлення волі, оплачується відповідно до її кількості і якості. Окрім цього у пункті 6.1. Інструкції про умови праці та заробітну плату засуджених до обмеження волі або позбавлення волі, затвердженої наказом Міністерства юстиції України від 07.03.2013 № 396/5 (далі – Інструкція про працю), зазначено, що заробітна плата, нарахована засудженим, за умови виконання ними норми виробітку або тривалості робочого часу, не може бути менше законодавчо встановленого мінімального розміру заробітної плати.

У ході проведеного конфіденційного бесіди із засудженими, які виконують роботи з господарського обслуговування встановлено, що вони працюють повний робочий день (близько 8 годин на день), а робочий тиждень у них складається з шести робочих днів з одним вихідним днем.

При вивченні групою НПМ відомостей про отримання заробітної плати за серпень 2024 року встановлено, що сума середньої винагороди засуджених, які виконують роботи з господарського обслуговування, становить лише близько 2100 грн без вирахування податків та комунальних послуг, що менше за мінімальну заробітну плату по країні, яка станом на квітень 2024 року складала 8000 грн.

11. Поряд з цим у ВК з усіма працюючими засудженими укладено цивільно-правові договори (далі – ЦПД) у тому числі із засудженими, які виконують роботи із господарського обслуговування установи.

Така практика групою НПМ розцінюється як неприпустима і потребує негайного перегляду та нормативно-правового врегулювання з огляду на те, що відповідно до роз'яснень Державної служби України з питань праці, ЦПД укладається для виконання разових, а не систематичних робіт.

Окрім цього, замовник, яким у випадку із засудженими, які виконують роботи із господарського обслуговування установи, виступає керівник установи, не має піклуватися про умови праці робітника, надавати йому робоче місце або обладнання.

Поряд з цим на засуджених, які працевлаштовані за ЦПД, не поширюється дія трудового законодавства і вони позбавлені захисту трудових прав та не мають соціальних гарантій такі як гідні та безпечні умови праці, нормований робочий час, регулярна виплата заробітної плати не нижче мінімальної, захист від необґрунтованих штрафів, можливість навчатися та підвищувати кваліфікацію тощо (посилання на роз'яснення Державної служби України з питань праці: <https://dsp.gov.ua/podolannia-nelehalnoi-zainiatosti/trudovyi-chy-tsyvilno-pravovyi-dohovir/>).

Також у ЦПД, які укладені із засудженими, відсутні розділи щодо прав сторін, порядку внесення змін і доповнень до договору, порядку вирішення спорів та умов про порядок прийняття-передачі товарів (робіт, послуг), які передбачені пунктом 3.1 розділу III Інструкції про працю.

Окрім цього, працівниками установи не були надані графіки виконання робіт, акти виконаних робіт та інша документація, що є невід'ємною складовою ЦПД.

Порушення права на підтримання контактів із зовнішнім світом (пункт 39 Мінімальних стандартних правил поводження з в'язнями, стаття 110 Кримінально-виконавчого кодексу України).

12. Відповідно до статті 55 Конституції України, кожен має право звертатися за захистом своїх прав до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Згідно записів у «Журналі відправлених звернень» встановлено, що у 2024 році не відправлено жодного звернення від засуджених на адресу Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Під час відвідування приміщень відділення СПС № 3, КДіР, а також інших приміщень, де перебувають засуджені, відсутня наочна інформація із зазначенням номерів телефонів «гарячих ліній», поштових та електронних адрес Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та інших державних органів і міжнародних організацій (Міністерства юстиції України, Європейського суду з прав людини, Державного бюро розслідувань, Офісу Генерального прокурора, обласної і окружної прокуратур, Департаменту з питань виконання кримінальних покарань, міжрегіонального управління, а також регіонального центру з надання безоплатної правничої допомоги), чим порушуються вимоги пункту 6 розділу II ПВР УВП.

Також, у дільниці КДіР та перед прогулянковими двориками ДІЗО/ЛКТ установи відсутні поштові скриньки, передбачені для відправлення листів засудженими, чим порушується вимоги пункту 1 розділу XIII ПВР УВП, у якому

зазначено, що відправлення засудженими листів проводиться без обмеження їх кількості і тільки через адміністрацію установи виконання покарань.

Зазначене порушення також суперечать вимогам правила 24.1 ЄПП, згідно з яким особам у пенітенціарних установах необхідно дозволяти максимально часто спілкуватися по телефону або в інші способи зі своїми родинами, іншими особами та представниками зовнішніх організацій.

Таким чином, через відсутність наочної інформації та скриньок для листування, у деяких приміщеннях ВК, у засуджених відсутня інформація про можливість надсилати на адресу Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та інших державних органів і міжнародних організацій звернення про можливі порушення прав і свобод людини і громадянина.

13. У порушення вимог пункту 3 розділу XX ПВР УВП деякі камерні приміщення ДІЗО/ПКТ, клуб, бібліотека та інші приміщення установи не радіофіковані, що позбавляє можливості засуджених отримувати інформацію про суспільні події.

Відповідно до вимог правила 24.10 ЄПП, ув'язнені особи повинні мати можливість регулярно одержувати інформацію про суспільні події по радіо або телебаченню, за винятком, коли в окремих випадках судовий орган визначає конкретну заборону на певний період.

Порушення права на інформацію (статті 34 Конституції України, правило 30.1 Європейських пенітенціарних правил).

14. Під час відвідування в установі перебували засуджені іноземці, однак у порушення вимог пункту 6 розділу II ПВР УВП основні права та обов'язки засуджених додатково не перекладено однією із офіційних мов Організації Об'єднаних Націй та не розміщено на інформаційних стендах у відділеннях СПС.

Відповідно до правила 30.1 ЄПП всіх ув'язнених потрібно в письмовій формі та усно інформувати зрозумілою їм мовою про правила внутрішнього розпорядку та про їхні права і обов'язки в пенітенціарній установі.

Порушення права на життя (стаття 3 Загальної декларації прав людини, стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

15. У відповідності до вимог підпункту 2.12 пункту 2 розділу III Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 № 1417 (далі – Правила пожежної безпеки), двері електрощитових повинні утримуватися зачиненими. Однак, під час відвідування пральні установи встановлено, що засуджені мали вільний доступ до електрощитових (*фото 12*).

16. У супереч вимогам пункту 1.2 розділу V Правил пожежної адміністративні будівлі, гуртожитки для засуджених, інші будівлі та споруди установи не обладнані системою автоматичної пожежної сигналізації.

Інші порушення

17. За результатами відвідування виправної колонії, яке відбулося у період з 16 по 27 жовтня 2023 року, делегацією Європейського комітету складено Доповідь, у якій надано рекомендації щодо покращення захисту осіб, які позбавлені волі, від катувань чи нелюдського або такого, що принижує їх гідність, видів поводження чи покарання.

Керівництвом установи 6 серпня 2024 року підготовлено та затверджено План заходів щодо усунення недоліків, однак він не передбачає комплексних заходів з усунення усіх проблемних питань про які йдеться у Доповіді. Так, зазначений документ не передбачає заходів із збільшенні кількості персоналу служб охорони і нагляду, а також заходів у збільшенні кількості можливостей для працевлаштування засуджених.

Також в Доповіді Європейський комітет рекомендує покласти край 24-годинній зміні персоналу, який несе службу.

При вивченні групою НПМ відомостей про штат персоналу установи встановлено, що найбільший некомплект посад молодших інспекторів відділу охорони (15 вакантних посад) та молодших інспекторів нагляду і безпеки (9 вакантних посад), а несення служби працівників відділу нагляду і безпеки продовжується за графіком одна доба через три доби.

18. Міністерством юстиції України за результатами опрацювання спеціальної доповіді Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини «Про стан справ щодо недопущення в Україні катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання в 2023 році», поінформовано у листі від 15.05.2024 № 73478/5015-4-24/27, що приміщення усіх установ виконання покарань забезпечені меблями, інвентарем і предметами господарчого призначення у відповідності до вимог Норм забезпечення, а забезпечення засуджених речовим майном здійснюється у відповідності до вимог Порядку забезпечення речовим майном.

Однак, виявлені під час відвідування установи групою НПМ порушення свідчать, що зазначена у листі Міністерством юстиції України інформація не відповідає дійсності, носить суто формальний характер та створює ілюзію керованого стану справ та загального благополуччя в установах виконання покарань.

ІІІ. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Державній установі «Старобабанівська виправна колонія (№ 92)»:

1. Проаналізувати виявлені порушення у діяльності установи, розробити та реалізувати відповідний план заходів щодо їх усунення та недопущення у подальшому;
2. Вжити заходи щодо припинення практики допущення сегрегації, стигматизації та дискримінації засуджених;
3. Демонтувати замки відкидних ліжок в камерах ДІЗО/ПКТ;

4. Забезпечити належний рівень природного і штучного освітлення у камерних приміщеннях ДІЗО/ПКТ;
5. Переглянути доцільність функціонування камерних приміщень ДІЗО/ПКТ відстань між протилежними стінами яких менше 2 м²;
6. Забезпечити засуджених речовим майном у повному обсязі;
7. Забезпечити постійний доступ засуджених та ув'язнених до чистої питної води у відповідності до вимог національного законодавства;
8. Обладнання приміщень та діяльність лазне-прального комплексу привести у відповідність до вимог Положення про лазне-пральне обслуговування;
9. Вжити заходів щодо забезпечення крамниці установи тютюновими виробами;
10. Створити належні умови для реалізації права засуджених на приватність та особистий простір;
11. Неухильно дотримуватися вимог трудового законодавства України щодо захисту трудових прав працевлаштованих засуджених;
12. Розмістити відсутні у приміщеннях виправної колонії наочну інформацію та облаштувати поштові скриньки для реалізації права засуджених надсилати звернення до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та інших державних органів і міжнародних організацій;
13. Вжити заходів щодо усунення виявлених порушень в частині забезпечення засудженим та ув'язненим можливості регулярно одержувати інформацію про суспільні події по радіо;
14. Забезпечити надання доступу до ПВР УВП та інших нормативно-правових документів для ознайомлення засуджених іноземців з їх правами, порядком та умовами відбування покарання, для забезпечення права на інформацію;
15. Усунути порушення вимог Правил пожежної безпеки в Україні;
16. Передбачити у Плані заходів щодо усунення недоліків виявлених за результатами відвідування делегацією Європейського комітету у ВК виконання усіх рекомендацій зазначених у Доповіді.

До звіту додаються: Фотознімки на 3 арк. в 1 прим.

**Заступник директора Департаменту –
начальник відділу інспектування об'єктів
контролю в правоохоронних, судових органах
та військових формувань Секретаріату
Уповноваженого Верховної Ради України
з прав людини**

Віталій ХВЕДЧУК

Фотознімки до звіту

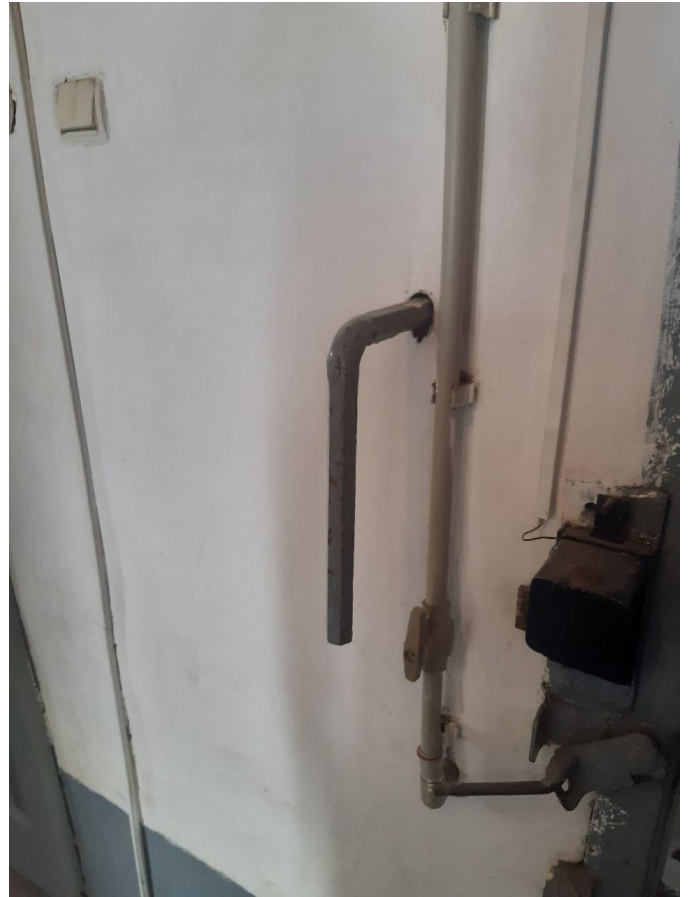
Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

Φοτο 5

Φοτο 6

Φοτο 7

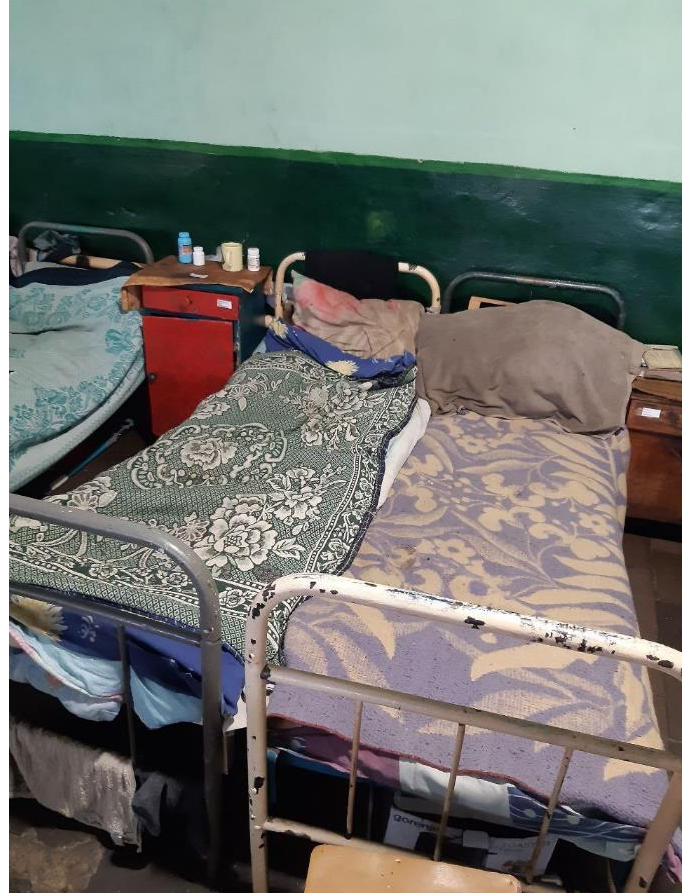
Φοτο 8

Φοτο 9

Φοτο 10

Φοτο 11

Φοτο 12

